

**ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Циклова комісія із загальноосвітніх дисциплін
та дисциплін загальної підготовки

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА»**

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Освітньо-професійний ступінь – *фаховий молодший бакалавр*.
Статус дисципліни – *базовий предмет програми профільної середньої освіти*.
Мова викладання, навчання та оцінювання – *українська*.

Розробник:

ВОЛОСЯНКО Іванна Василівна – спеціаліст I категорії.

**Затверджено Педагогічною радою
Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.
Голова Педагогічної ради**

Інна ВАРВАРУК

**Схвалено на засіданні циклової комісії
із загальноосвітніх дисциплін
та дисциплін загальної підготовки.
Протокол № 1 від «25» серпня 2022 р.
Голова циклової комісії**

Людмила ОСТАПОВА

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1 - 2				
	Семестр	1	2	3	4
Кількість кредитів ECTS	-				
Аудиторні навчальні заняття	лекції	-	-	-	-
	практичні	36 (в год.)	36 (в год.)	36 (в год.)	28 (в год.)
Самостійна робота		-	-	-	4
Форма підсумкового контролю		підсумкова	залік	залік	залік

Мета дисципліни: формування компетентного здобувача передвищої фахової освіти як суб'єкта читацької діяльності, особистісного і читацького саморозвитку; формування гуманістичного світогляду здобувачів фахової передвищої освіти; долучення їх засобами художньої літератури до загальнолюдських і національних цінностей; естетичний розвиток студентів, підвищення їх загального культурного рівня та розширення культурно-пізнавальних інтересів, та сприяння їхньому всебічному розвитку, активному становленню й самореалізації в сучасному світі.

Завдання дисципліни:

- зацікавлення здобувачів фахової передвищої освіти художніми текстами української літератури як вагомого духовного спадку народу, повноцінного оригінального мистецтва;
- виховання читацької культури студентів, розвиток у них естетичного смаку;
- поглиблення цілісних уявлень про закономірності перебігу літературного процесу, основні літературні епохи, напрями, течії, роди, жанри й стилі в українській літературі;
- підвищення загальної освіченості майбутніх фахівців, ознайомлення їх із найвизначнішими взірцями української літератури періоду поч. ХІХ – поч. ХХІ ст.;
- вивчення української літератури в національному та світовому культурологічному контекстах, у міжпредметних зв'язках;
- формування гуманістичного світогляду, духовно багатой особистості, з високими загальнолюдськими морально-етичними орієнтирами;
- сприяння національному самоусвідомленню та стійкому відчуттю приналежності до європейської спільноти;
- розвиток творчих і комунікативних здібностей студентів, критичного мислення, культури полеміки, уміння аргументовано доводити власну думку;
- вироблення вміння компетентно орієнтуватися в інформаційно-комунікативному сучасному просторі, застосовувати здобуті на заняттях літератури знання, практичні навички для їх використання в полікультурному середовищі.

Предмет дисципліни: кращі зразки української літератури поч. ХІХ – поч. ХХІ ст. як мистецтва слова, художні образи та мотиви, основні відомості про життя митців, домінуючі особливості стилю художніх текстів, літературний та історичний контекст.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- загальну інформацію про життя письменника;
- зміст художніх текстів, провідні мотиви, проблематику;
- головних персонажів, символіку;
- загальний літературно-художній контекст;

вміти:

- здійснювати літературно-критичний аналіз оприкованої у художньому тексті сюжетної лінії, проблематики тощо;
- знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати одержану інформацію;

- зіставляти специфіку розкриття певної теми (образу) в різних видах мистецтва;
- визначати роль і місце української літератури у світовому контексті;
- створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.
- застосовувати здобуті на заняттях літератури знання, практичні навички для їх використання в практичному житті.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Історія України	
Зарубіжна література	
Всесвітня історія	

ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

стандарту фахової передвищої освіти, формування яких забезпечує вивчення навчальної дисципліни «Українська література»

№ п/п	Назва компетентності	Результати навчання
1.	Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовою	розуміння україномовних текстів різних жанрів і стилів; уміння послуговуватися державною мовою в різноманітних життєвих ситуаціях; застосовувати різноманітні комунікативні стратегії залежно від мети спілкування; усно й письмово тлумачити поняття, розповідати про літературні факти, висловлювати думки й почуття, толерантно дискутувати, відстоювати власну позицію.
2.	Спілкування іноземними мовами	уміння порівнювати оригінальні художні тексти та їх україномовні переклади; обстоювання можливості перекладу українською мовою будь-якого тексту іноземної мови.
3.	Математична компетентність	уміння розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки, виокремлювати головну та другорядну інформацію; чітко формулювати визначення й будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст, графік, таблиця, схема); висловлюватися точно, логічно та послідовно.
4.	Компетентності у природничих науках і технологіях	уміння критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури. опанувати новітніми технологіями; реагувати на технологічні зміни.
5.	Інформаційно-цифрова компетентність	уміння діяти за алгоритмом; працювати в різних пошукових системах для отримання потрібної інформації; розпізнавати маніпулятивні технології і протистояти їм; грамотно й безпечно спілкуватися в мережі інтернет.
6.	Уміння вчитися впродовж життя	уміння визначати мету і цілі власної діяльності й розвитку, планувати й організувати їх, здійснювати задумане, рефлексувати й оцінювати результат; використовувати різноманітні стратегії навчання; користуватися різними джерелами інформації; знаходити, аналізувати, систематизувати й узагальнювати одержану інформацію, перетворювати її з однієї знакової системи в іншу; працювати

		в парі, групі; читати, використовуючи різні види читання: ознайомлювальне, вибіркове, навчальне тощо; постійно поповнювати власний словниковий запас; застосовувати комунікативні стратегії відповідно до мети й ситуації спілкування.
7.	Ініціативність і підприємливість	уміння аналізувати життєву ситуацію з певної позиції; презентувати власні ідеї та ініціативи чітко, грамотно, використовуючи доцільні мовні засоби; використовувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій, рішень і виявлення лідерських якостей.
8.	Соціальна та громадянська компетентності	уміння толерантно відстоювати власну позицію в дискусії; розрізнати маніпулятивні технології і протистояти їм; аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільно-політичних питань; уникати дискримінації інших у процесі спілкування; критично оцінювати тексти соціально-політичного змісту.
9.	Обізнаність та самовираження у сфері культури	Уміння зіставляти специфіку розкриття певної теми (образу) в різних видах мистецтва; ідентифікувати себе як представника певної культури; визначати роль і місце української культури у світовому контексті; читати літературні твори, використовувати досвід взаємодії з творами мистецтва в життєвих ситуаціях; створювати тексти, висловлюючи власні ідеї, спираючись на досвід і почуття та використовуючи відповідні зображувально-виражальні засоби.
10.	Екологічна грамотність і здорове життя	уміння ілюструвати екологічні проблеми прикладами з художніх творів; бережливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості; розуміти переваги здорового способу життя.

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Положення про Фаховий коледж студенти зобов'язані виконувати графік освітнього процесу та вимоги навчального плану.

Студент, який не відвідував заняття протягом 10 днів і за цей час не повідомив про причини відсутності або був відсутній на заняттях протягом тридцяти і більше навчальних годин без поважних причин, за поданням директора Фахового коледжу може бути відрахований з навчального закладу за порушення навчальної дисципліни.

Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані студентом. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Положення про Фаховий коледж та Положення про систему внутрішнього розпорядку.

1. Студент повинен з'являтися на заняття без запізнь. Про початок та закінчення занять студенти проінформовані розкладом, який доступний в електронному чи паперовому виді.

2. Студенти перед початком занять заходять в аудиторію тільки після того, як її залишать викладач та студенти попередньої пари.

3. Студенти повинні бути в аудиторії перед початком пари, раніше викладача.

4. Перед початком заняття студент має вимкнути звук в мобільному телефоні та інших пристроях, які можуть його відтворювати. Це міжнародне правило етикету, яке відноситься не тільки до навчального процесу, а і до будь-яких офіційних заходів. Користуватися ними під час пари, в цілях, що не пов'язані чи порушують навчальний процес, не дозволяється.
5. В аудиторії поводити себе виховано, стримано, уважно слухати викладача і бути активним учасником навчального процесу.
6. Дотримуватись правил внутрішнього розпорядку коледжу, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес.

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів» розглядає та вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви студента або подання директора коледжу.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- **Метод творчого читання** пов'язаний з організацією правильного читання на занятті й вдома (грамотно, вдумливо, виразне читання, художнє читання, читання в особах, повторне читання, читання вголос чи про себе, читання ланцюжком (малі літературні жанри).
- **Метод евристичної бесіди** – бесіда з запитанням навідного характеру. Кожне запитання має на меті конкретизувати, розшифрувати або поглибити попереднє запитання і супроводжується кількома запитаннями, які передбачають ту ж відповідь, але по іншому сформульовані. Такий підхід дозволяє уникнути переказу тексту, стимулює здобувачів фахової передвищої освіти до його осмислення, спонукає до роздумів.
- **Пояснювально-ілюстративний метод** полягає у тому, що студенти отримують знання під час пояснення нового матеріалу, з навчальної чи методичної літератури, сприймають факти, оцінки й залишаються в рамках репродуктивного мислення.
- **Метод проблемного викладу** репрезентує студентів як свідків й співучасників наукового пошуку.
- **Дискусійний метод** включає суперечки, зіткнення позицій, навмисне загострення і навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовому матеріалі.
- **Приєм зіставлення** передбачає різні літературні епохи, два тексти одного автора, життєві та творчі шляхи письменника, історія створення сюжетів і художніх творів, художнього образу творів, теоретико-літературні поняття, ступінь значення творчості авторів, зіставлення історичних подій зображення у творі та в реальному житті.
- **Дослідницько-пошуковий метод** спрямований на аналіз художнього тексту, постановки проблем і завдань; самостійне вивчення студентами літератури, джерел, ведення спостереження і виконання інших дій пошукового характеру.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання результатів навчання студентів 1- 2 курсу здійснюється відповідно до «Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового Коледжу ЗВО «Університету Короля Данила». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Видами діагностики та контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

1. Поточний контроль – здійснюється за 12-бальною національною шкалою і передбачає оцінювання таких видів діяльності як: усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях відповідно до таких критеріїв:

Рівні навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти	Бал	Оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти
Початковий рівень («незадовільно»):	2	Студенти розуміють навчальний матеріал на елементарному рівні його засвоєння, відтворюють якийсь фрагмент художнього тексту окремим реченням.
	3	Студенти сприймають навчальний матеріал, дають відповідь у формі зв'язного висловлювання (з допомогою викладача).
Середній рівень («задовільно»):	4	Студенти володіють літературним матеріалом на початковому рівні його засвоєння, відтворюють незначну його частину, дають визначення літературного явища без посилання на текст.
	5	Студенти володіють матеріалом та окремими навичками аналізу літературного твору, з допомогою викладача відтворюють матеріал і наводять приклади з тексту.
	6	Студенти володіють матеріалом, відтворюють значну його частину, з допомогою викладача знаходять потрібні приклади у тексті літературного твору.
Достатній рівень («добре»):	7	Студенти володіють матеріалом і навичками аналізу літературного твору за поданим викладачем зразком, наводять окремі власні приклади на підтвердження певних суджень.
	8	Студенти володіють матеріалом, навичками текстуального аналізу на рівні цілісно-комплексного уявлення про певне літературне явище, під керівництвом викладача виправляють допущені помилки й добирають аргументи на підтвердження висловленого судження або висновку.
	9	Студенти володіють матеріалом та навичками ціліснокомплексного аналізу художнього твору, систематизують та узагальнюють набуті знання, самостійно виправляють допущені помилки, добирають переконливі аргументи на підтвердження власного судження.
Високий рівень («відмінно»)	10	Студенти володіють матеріалом та навичками ціліснокомплексного аналізу літературного твору, виявляють початкові творчі здібності, самостійно оцінюють окремі нові літературні явища, знаходять і виправляють допущені помилки, працюють з різними джерелами інформації, систематизують та творчо використовують дібраний матеріал.
	11	Студенти на високому рівні володіють матеріалом, вміннями і навичками аналізу художнього твору, висловлюють свої думки, самостійно оцінюють різноманітні явища культурного життя, виявляючи власну позицію щодо них.

	12	Студенти вільно володіють матеріалом та навичками текстуального аналізу літературного твору, виявляють особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень різноманітних навчальних завдань, до використання набутих знань та вмінь у нестандартних ситуаціях, схильність до літературної творчості.
--	----	--

При оцінюванні навчальних досягнень студента на практичних заняттях **враховується:**

- повнота і правильність відповіді;
- ступінь усвідомленості, розуміння аналізованого твору;
- логіка викладу, мовленнєве оформлення відповіді;
- використання додаткової літератури при підготовці до заняття;
- самостійність висновків, висловлення власних думок, їх аргументація.

Фіксація поточного контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі 12-бальної шкали. У разі відсутності студента на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у «Журналі» автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять.

2. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі виставлення підсумкової оцінки на основі поточних оцінок (1 семестр) та у формі диференційованого заліку (2, 3, 4 семестри) у письмовій формі.

3. Оцінювання самостійної роботи проводиться як під час поточного, так і під час підсумкового контролю знань. Поточний контроль самостійної роботи передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, есе, вирішення тестових завдань, виконання індивідуальних завдань тощо.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення семінарських занять, навчальної практики. Поточний контроль передбачає усну відповідь, написання доповіді та виступ, есе, вирішення тестових завдань, виконання індивідуальних завдань, відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав студент під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА»**

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1 семестр

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
РЕАЛІСТИЧНА УКРАЇНСЬКА ПРОЗА**

Тема 1. Вступ. Українська література другої половини ХІХ ст. у контексті розвитку тодішнього суспільства, культури, мистецтва.

1. Новий етап національно-визвольного руху, культурно-просвітницька діяльність «громад».
2. Періодичні видання. Розвиток реалізму, натуралізму, пізній романтизм.
3. Тодішні поезія, драматургія. Особливості реалістичної прози.

Тема 2. Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я»

1. Життя і творчість письменника як новий імпульс української літератури («Колосальне всеобіймаюче око України» (І. Франко).
2. «Кайдашева сім'я» – соціально-побутова повість-хроніка.
3. Реалізм твору, сучасна (вічна) актуальність проблеми батьків і дітей.
4. Колоритні людські характери в повісті.
5. Українська ментальність, гуманістичні традиції народного побуту й моралі. Утвердження цінностей національної етики засобами комічного.

Тема 2. Панас Мирний (П. Рудченко). «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1, 4 частини)

1. Основне про життєвий і творчий шлях. Загальна характеристика творчості.
2. Перший український соціально-психологічний роман, свідчення його можливостей у художньому дослідженні дійсності. Співавторство з І. Біликом.
3. Широта представлення народного життя.
4. Шлях Ничипора Варениченка: від правдошукацтва до розбійництва.
5. Жіночі образи, утвердження народних поглядів на духовне здоров'я людини.

Тема 3. «Театр Корифеїв». Іван Карпенко-Карий (І. Тобілевич). «Мартин Боруля»

1. Розвиток драматургії: соціально-побутові та історичні драми й комедії М.Старицького, М.Кропивницького, Панаса Мирного та ін. Перші театральні трупи М.Кропивницького та М.Старицького. Родина Тобілевичів та український театр. Популярність «театру корифеїв» в Україні та за її межами.
2. Основне про життєвий і творчий шлях митця, світогляд, багатогранність діяльності.
3. Жанрова різноманітність творів. І. Карпенко-Карий і «театр корифеїв». Драматургічне новаторство письменника.
4. Комедія «Мартин Боруля», її сценічна історія.
5. Дворянство як міф про краще життя. Підміна особистісних етичних цінностей (чесності, порядності, працелюбства) станомою приналежністю.
6. Психологічна переконливість розкриття образу Мартина Борулі.

Тема 4. Іван Франко - титан духу і думки. «Чого являєшся мені...», «Мойсей», «Захар Беркут»

1. Письменник, учений, громадський діяч. Багатогранність діяльності, її вплив на культурний і політичний розвиток України. Франко-перекладач, публіцист. Значення творчості для розвитку української літератури, у пробудженні національної свідомості.
2. Лірика збірки «З вершин і низин». Загальне уявлення про композицію збірки.
3. Поетична збірка «Зів'яле листя», загальне уявлення про її композицію. «Ой ти, дівчино, з

горіха зерня», «Чого являєшся мені...» Місце любовної теми у творчості І. Франка. Життєві імпульси появи творів (автобіографічність). Широка емоційна гама почуттів ліричного героя, ствердження невмирущості почуттів, ідеалу кохання.

4. Поема «Мойсей» – один із вершинних творів І.Франка. Проблематика твору: історичний шлях нації, визначна особистість як її провідник, пробудження національної свідомості, історичної пам'яті. Пролог до поеми – заповіт українському народові.

5. Історична повість «Захар Беркут». Тема та ідея твору. Образи. Проблематика.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МОДЕРНА УКРАЇНСЬКА ПРОЗА.

Тема 5. Михайло Коцюбинський. «Intermezzo», «Тіні забутих предків»

1. Особистісні чинники у світогляді людини на рубежі віків. Посилення зв'язку з культурою Європи, активні націотворчі процеси. Основні риси українського прозового модернізму (О.Кобилянська, М.Коцюбинський, В.Стефаник, В.Винниченко).

2. Життя і творчість, гуманізм світогляду М. Коцюбинського. Жанр новели у творчості автора. Значення стильового новаторства М. Коцюбинського для української літератури.

3. Психологічна новела «Intermezzo» з жанровими ознаками «поезії у прозі». Автобіографічна основа. Проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу. Психологічно переконливе розкриття внутрішнього стану людини.

4. Символічні образи, ускладнена метафора. Поетика імпресіонізму.

5. «Тіні забутих предків». Трагічна доля Івана й Марічки як наслідок суперечності між мрією та дійсністю. Світ людини у зв'язку зі світом природи. Фольклорне тло твору. Образи й символи повісті. Образи Івана та Марічки як втілення романтичної ідеї незнищенності кохання.

Тема 6. Ольга Кобилянська. «Valse melancolique»

1. Життя і творчість. Формування світогляду письменниці (вплив європейської культури, українського феміністичного руху). Її проза – зразок раннього українського модернізму. Жанрові особливості, провідні теми та ідеї.

2. Краса вільної душі, аристократизм духу як провідні мотиви новели «Valse melancolique».

3. Образи нових жінок-інтелектуалок: талановитої піаністки Софії, аристократичної Марти, пристрасної і вольової художниці Ганнусі у «Valse melancolique» («Меланхолійний вальс»).

4. Роль образу мелодії вальсу у відтворенні внутрішнього світу героїнь. Глибокий психологізм твору як новаторство О. Кобилянської.

Тема 7. Василь Стефаник. «Камінний хрест»

1. Життя і творчість. Новаторство письменника.

2. «Камінний хрест» – психологічне розкриття теми еміграції. Історична основа твору. Сюжетно-композиційні особливості. Трагічна подія – композиційний центр новел Стефаника.

3. Драматизм конфлікту, емоційна загостреність зображуваного. Багатозначність символічних образів. Камінний хрест – уособлення долі людини.

4. Ідея нерозривної єдності Івана Дідуха з рідною землею. Останній танець Івана Дідуха перед від'їздом із села як символ трагізму прощання з рідним краєм.

Тема 8. Леся Українка (Лариса Косач) «Contra spem spero!», «Лісова пісня»

1. Життєвий і творчий шлях. Драматична спадщина. Роль родини, культурного оточення й самоосвіти у формуванні світобачення письменниці. Основні цикли поезій.

2. Неоромантизм як основа естетичної позиції Лесі Українки. «Contra spem spero!» як світоглядна декларація сильної, вольової особистості. Символічність, романтичні образи, образотворчий прийом контрасту.

3. Драма-фесерія «Лісова пісня». Фольклорно-міфологічна основа. Символічність образів Мавки і дядька Лева – уособлення духовності і краси. Мати Лукаша й Килина – антиподи головній героїні Мавці. Симбіоз високої духовності і буденного прагматизму в образі Лукаша.

4. Природа і людина у творі. Неоромантичне ствердження духовної сутності людини, її творчих можливостей.
5. Конфлікт між буденним життям і високими пориваннями особистості, дійсністю і мрією. Почуття кохання Мавки й Лукаша як розквіт творчих сил людини. Художні особливості драми-феєрії.

Тема 9. Микола Вороний «Блакитна Панна»

1. Коротко про життя і творчість, багатогранну діяльність митця.
2. М. Вороний – ідеолог модернізації української літератури. Естетична програма митця, націленість на модерністські течії в новій літературі. Його творчість – перша декларація ідей і форм символізму.
3. Єдність краси природи і мистецтва, образотворчі засоби в поезії («Блакитна Панна»). Узагальнено-ідеалізований жіночий образ як сюжетний центр символістського твору.

Тема 10. Олександр Олесь (О. Кандиба). «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..»,

1. Коротко про життя і творчість, світоглядні переконання митця. Неоромантичні, символістські тенденції у творчості.
2. «Чари ночі» – перлина інтимної лірики української поезії. Мотив краси кохання й молодості, філософські роздуми про гармонію людини і природи. Музичність, звукова виразність поезій.
3. Майстерність у відтворенні настрою, емоцій. Експресивне висловлювання патріотичних почуттів («О слово рідне! Орле скутий!..»).

Тема 11. Література рідного краю.

Тема 12. Підсумкове заняття. Узагальнення та повторення вивченого.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. «РОЗСТРІЛЯНЕ ВІПРОДЖЕННЯ».

Тема 10. Українська література ХХ ст. як новий етап в історії національної культури. Павло Тичина. «О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Пам'яті тридцяти».

1. Суспільно-історичні умови розвитку, основні стильові напрями (модернізм, соцреалізм, постмодернізм).
2. Основне з життя і творчості поета. Трагізм його творчої долі. Найбільший модерніст 1920-х років. Звернення до «вічних» тем, мотивів, особливості віршування; потужне ліричне «Я» як символ нової людини; поєднання тенденцій символізму, неоромантизму, експресіонізму, імпресіонізму.
3. Феномен «кларнетизму». Вітаїстичність як наскрізна оптимістична тональність, життєствердна настроєвість (зб. «Сонячні кларнети»).
4. Художнє відтворення національно-визвольного пробудження народу, уславлення борців за вільну Україну («Пам'яті тридцяти»)
5. Інтимна лірика поета («О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...»).

Тема 11. «Київські неокласики». Максим Рильський. «У теплі дні збирання винограду»

1. Група «київських неокласиків». Їхнє творче кредо, орієнтація на традицію, класичну форму вірша.
2. Різногранний творчий шлях М.Рильського, рання творчість. Філософічність, афористичність його лірики.
3. Мотиви пошуків душевної рівноваги, краси в житті та в душі, вітаїзм, сповідальність, життєлюбство. Захоплення красою й величчю світу.
4. Сонет «У теплі дні збирання винограду» – вишуканий зразок неокласичної інтимної лірики. Краса природи, краса людини та її почуттів. Звернення до античних образів.

Тема 12. Прозове розмаїття. Микола Хвильовий (М.Фітільов). «Я (Романтика)»

1. Життєвий і творчий шлях. Провідна роль у літературно-мистецькому житті 1920-х років. Романтичність світобачення.
2. Участь у ВАПЛІТЕ, у дискусії 1925-1928 рр.
3. «Я (Романтика)» – новела про добро і зло в житті та в душі. Проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і фанатичною відданістю революції, між загальнолюдськими, вічними цінностями й політичною кон'юнктурою.
4. Реальне та уявне у творі. Образ ліричного «Я».
5. Роль присвяти. Образ матері, його символічність.

Тема 13. Юрій Яновський. «Майстер корабля»

1. Творча біографія письменника, загальна характеристика творчості. Ю.Яновський і кіно. Романтичність світовідчуття.
2. Новаторство художньої форми («Майстер корабля»): модерний сюжет, що інтригує, умовність фабули, зміщення часопростору.
3. Проблеми творення нової української культури, духовності української людини, її самоусвідомлення в новій дійсності, символічність образів.
4. Неоромантичні герої То-Ма-Кі, Режисер, Сев, Тайях та їх прототипи, модерністські образи Міста, Моря. Морально-етичні колізії твору. Національне кризь призму загальнолюдського.

Тема 14. Валер'ян Підмогильний. «Місто»

1. Життєвий шлях, трагічна загибель. Автор інтелектуально-психологічної прози, перекладач.
2. Світові мотиви підкорення людиною міста, її самоствердження в ньому, інтерпретовані на національному матеріалі.
3. Зображення «цілісної» людини: в єдності біологічного, духовного, соціального.
4. Образ українського інтелігента Степана Радченка, вихідця із селян, еволюція його характеру, проблеми ствердження в міському середовищі.
5. Морально-етичні колізії твору. Жіночі образи в ньому.

Тема 15. Остап Вишня (Павло Губенко). «Моя автобіографія», Сом»

1. Трагічна творча доля українського гумориста, велика популярність і значення його усмішок у 1920-ті роки. Відбиток у них тодішнього суспільства, літературно-мистецького середовища. Письменник і його час. Оптимізм, любов до природи, людини, м'який гумор як риса індивідуального почерку Остапа Вишні.
2. Пейзаж, портрет, характер людини, авторський голос, народні прикмети, прислів'я та приказки в усмішках.
3. Гумореска «Моя автобіографія», усмішка «Сом» як зразки гумористичних текстів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

МОДЕРНА ДРАМАТУРГІЯ. ШІСТДЕСЯТНИЦТВО.

Тема 16. Микола Куліш. «Мина Мазайло»

1. Розвиток національного театру («Березіль» Леся Курбаса, Харківський театр ім. І.Франка), драматургії 1920–1930 рр. (від ідеологічних агіток до психологічної драми). П'єси В.Винниченка, М.Куліша, І.Дніпровського, І.Кочерги, Я.Мамонтова на перетині традицій «корифеїв», зарубіжної класики і модерної драматургії.
2. Микола Куліш. Основне про життєвий і творчий шлях митця. Зв'язок із театром Л.Курбаса. Національний матеріал і вселюдські, «вічні» мотиви та проблеми у п'єсах.
3. Сатирична комедія «Мина Мазайло». Проблема готовності українського суспільства бути українським (на прикладі позиції, поведінки дійових осіб).

4. Специфіка комедійного жанру: про серйозне легко, грайливо. Розвінчання національного нігілізму, духовної обмеженості на матеріалі українізації (Мина, Мокій, дядько Тарас, тьотя Мотя). Сатиричне викриття бездуховності обивателів, що зрікаються своєї мови, культури, родового коріння.
5. Драматургічна майстерність автора. Актуальність п'єси для нашого часу.

Тема 17. Література письменників-емігрантів. «Празька школа» української поезії та її представники. Євген Маланюк. «Уривок з поеми»,

1. Феномен празької школи.
2. Євген Маланюк. Коротко про митця.
3. Художнє осмислення героїчної і трагічної історії України, оптимістичний висновок про її майбутнє в поезії «Уривок з поеми». Її актуальність, символічність назви.

Тема 18. Іван Багряний (І. Лозов'ягін). «Тигролови»

1. Основні віхи життя й творчості митця, його громадянська позиція.
2. «Тигролови» як український пригодницький роман. Проблема свободи й боротьби за визволення. Жанрові особливості (динаміка сюжету, неоромантичність та ін.).
3. Вольовий характер Григорія Многогрішного. Родина Сірків, майор Медвин.
4. Символіка роману, ідея перемоги добра над злом. Популярність твору в повоєнній Європі. Актуальність для нашого часу.

Тема 19. Олександр Довженко, «Зачарована Десна»

1. Трагічна творча біографія митця. Відомий у світі кінорежисер, засновник поетичного кіно. Романтичне світобачення. Довженко-художник.
2. Історія написання «Зачарованої Десни» (1942-1956), автобіографічна основа, сповідальність. Кіноповість як душевна розрада, сповідь, моральна опора для митця. Поєднання минулого і сучасного.
3. Два ліричні герої: малий Сашко і зріла людина, митець. Морально-етичні проблеми, порушені в кіноповісті.

Тема 20. Олесь Гончар. «Модри Камень»

1. Коротко про письменника. Загальна характеристика доробку О.Гончара.
2. Мрія і дійсність у новелі «Модри Камень». Романтична ідея кохання, що перемагає смерть.
3. Особливість оповіді, роль кольорової гами в новелі.

Тема 21. Літературне «шістдесятництво».

1. «Шістдесятництво» як явище культурологічне й соціальне.
2. Ідейно-стильове розмаїття, тематична новизна творчості «шістдесятників».

Тема 22. Василь Симоненко. «Задивляюсь у твої зіниці...», «Ти знаєш, що ти людина?», «Лебеді материнства»

1. Коротко про митця («витязь молоді української поезії»). Традиційність його лірики.
2. Образ України, громадянський вибір поета («Задивляюсь у твої зіниці...»).
3. Мотив індивідуальності, самоствердження людини («Ти знаєш, що ти людина»).
4. Тема материнської любові в поезії митця «Лебеді материнства».

Тема 23. Дмитро Павличко. «Два кольори»

1. Основні відомості про поета, перекладача. Основні мотиви його творів. П
2. Пісенна лірика, її популярність. Вірш «Два кольори», який став народною піснею. Національний колорит поетичних образів, роль антитези.

Тема 24. Іван Драч, «Балада про соняшник»

1. Невтомний шукач нового змісту і нової форми в поезії. Переосмислення жанру балади.
2. «Балада про соняшник» – поетичний роздум про суть мистецтва, процес творчості. Символічність образів соняшника, сонця.

Тема 22. Григорій Тютюнник, «Три зозулі з поклоном»

1. Коротко про письменника і його творчість.
2. «Три зозулі з поклоном». Образ любові як втілення високої християнської цінності, яка вивіщує людину над прагматичною буденністю, очищає її душу
3. Зміщення часових площин як художній засіб. Роль художньої деталі в розкритті характеру, ідеї.

Тема 23. Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай»

1. Творчий шлях. Особливості індивідуального стилю (філософічність, історизм мислення, традиційність, інтелектуалізм, публіцистичність).
2. «Страшні слова, коли вони мовчать» – ліричні роздуми про значення слова в житті людини, суть мистецтва, його роль у суспільстві.
3. Історико-фольклорна основа історичного роману у віршах «Маруся Чурай». Духовне життя нації крізь призму нещасливого кохання. Центральні проблеми: митець і суспільство, індивідуальна свобода людини.

Тема 24. Василь Стус. «Господи, гніву пречистого...»

1. Поет як символ незламного духу, збереження людської гідності. Загальний огляд його життя й творчості (відчуження від світу, проблема вибору, стан трагічної самотності й активної дії, формування себе; атмосфера розтлінного духу тоталітарної системи). Узагальнені образи крізь призму індивідуальної долі.
2. Поезія Стуса – зразок «стоїчної» поезії у світовій ліриці («Господи, гніву пречистого...»). Стан активної позиції ліричного героя.
3. Екзистенційна (буттєва) проблема вибору, віра в себе, надія на здолаття всіх перешкод. Упевненість у власному виборі. Приклад великої мужності й сили духу.

Тема 25. Сучасна українська література.

1. Історико-культурна ситуація наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. (на шляху до нового відродження). З'ява нового літературного покоління. Найвагоміші здобутки сучасної літератури. Сильове розмаїття, експериментаторство, пошуки нових форм і тем. Література елітарна, вишукана, високохудожня. Література масова, популярна (її інтенсивний розвиток). Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 1990-х років, його риси.
2. Поезія: І.Римарук («Обнови»), Ю.Андрухович («Астролог», «Пісня мандрівного спудея»), О.Забужко («Рядок з автобіографії», «Читаючи історію»), О.Ірванець («До французького шансоньє»), С.Жадан («Музика, очерет...», «Смерть моряка»).
3. Проза, есеїстика: Г.Пагутяк («Потрапити в сад», «Косар»), Ю.Андрухович («ShevchenkoisOK»), В.Діброва («Андріївський узвіз»), Я.Мельник («Далекий простір»).

Тема 26. Література рідного краю.

Ознайомлення із життям і творчістю письменників-земляків.

Тема 27. Узагальнення та систематизація вивченого. Бесіда про твори, вивчені впродовж навчального року. Зосередження уваги на їхніх художніх особливостях, новаторстві (на тлі відповідного відрізка часу).

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин				
		всього	аудиторних	лекцій	практичних	самостійна робота
1 семестр						
1.	Реалістична українська проза. Творчість Івана Нечуя-Левицького та Панаса Мирного.	14	14		14	
2.	«Театр Корифеїв». Творчість Івана Карпенка-Карого.	6	6		6	
3.	Титан духу і думки. Творчість Івана Франка.	10	10		10	
4.	Модерна українська проза. Творчість Михайла Коцюбинського.	6	6		6	
Загальна кількість годин за 1 семестр		36	36		36.	
2 семестр						
5.	Модерна українська проза. Ольга Кобилянська, Василь Стефаник.	10	10		10	
6.	Образне слово поетичного модернізму. Творчість Лесі Українки, Миколи Вороного, Олександра Олеся.	14	14		14	
7.	Література рідного краю.	4	4		4	
8.	Підсумкове заняття. Узагальнення та повторення вивченого.	6	6		6	
9.	Контрольна робота.	2	2		2	
Загальна кількість годин за 2 семестр		36	36			
3 семестр						
10.	«Розстріляне відродження». Павло Тичина.	4	4		4	
11.	«Київські неокласики». Максим Рильський.	2	2		2	
12.	Микола Хвильовий. «Я (Романтика)».	4	4		4	
13.	Юрій Яновський. «Майстер корабля».	2	2		2	
14.	Валер'ян Підмогильний. «Місто».	4	4		4	
15.	Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом».	2	2		2	
16.	Микола Куліш. «Мина Мазайло».	4	4		4	
17.	Література письменників-емігрантів. «Празька школа». Євген Маланюк. Іван Багряний. Василь Барка.	8	6		6	2
18.	Олександр Довженко.	6	4		4	2
19.	Олесь Гончар.	2	2		2	
20.	Контрольна робота.	2	2		2	
Загальна кількість годин за 3 семестр		40	36		36	4
4 семестр						
21.	Літературне «шістдесятництво». Василь Симоненко. Дмитро Павличко. Іван Драч. Василь Стус.	8	8		8	
22.	Григор Тютюнник,	2	2		2	
23.	Ліна Костенко.	4	4		4	
24.	Сучасна українська література.	2	2		2	
25.	Узагальнення та систематизація вивченого.	10	10		10	

26.	Контрольна робота.	2	2		2	
Загальна кількість годин за 4 семестр		28	28		28	
Загальна кількість годин на вивчення дисципліни		14 0	13 6		136	4

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1-2 семестри

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1 семестр		
1	Реалістична українська проза. Новий етап національно-визвольного Тодішні поезія, драматургія. Особливості реалістичної прози.	2
2	Іван Нечуй-Левицький. Життя і творчість письменника як новий імпульс української літератури («Колосальне всеобіймаюче око України» (І. Франко). «Кайдашева сім'я» – соціально-побутова повість-хроніка. Реалізм твору, сучасна (вічна) актуальність проблеми батьків і дітей. Колоритні людські характери в повісті. Українська ментальність, гуманістичні традиції народного побуту й моралі. Утвердження цінностей національної етики засобами комічного.	6
	Панас Мирний. Основне про життєвий і творчий шлях. Загальна характеристика творчості. Перший український соціально-психологічний роман, свідчення його можливостей у художньому дослідженні дійсності. Співавторство з І. Біликом. Широта представлення народного життя. Шлях Ничипора Варениченка: від правдошукацтва до розбійництва. Жіночі образи, утвердження народних поглядів на духовне здоров'я людини.	6
3	«Театр Корифеїв». Розвиток драматургії: соціально-побутові та історичні драми й комедії М.Старицького, М.Кропивницького, Панаса Мирного та ін. Перші театральні трупі М.Кропивницького та М.Старицького. Родина Тобілевичів та український театр. Іван Карпенко-Карий. Основне про життєвий і творчий шлях митця, світогляд, багатогранність діяльності. Жанрова різноманітність творів. Комедія «Мартин Боруля», її сценічна історія. Дворянство як міф про краще життя. Підміна особистісних етичних цінностей (чесності, порядності, працелюбства) станомою приналежністю.	6
4	Титан духу і думки. Іван Франко. Письменник, учений, громадський діяч. Багатогранність діяльності, її вплив на культурний і політичний розвиток України. Франко-перекладач, публіцист. Значення творчості для розвитку української літератури, у пробудженні національної свідомості. Лірика збірки «З вершин і низин». Загальне уявлення про композицію збірки. Поетична збірка «Зів'яле листя», загальне уявлення про її композицію. «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являєшся мені...» Місце любовної теми у творчості І. Франка. Життєві імпульси появи творів (автобіографічність). Широка емоційна гама почуттів ліричного героя, ствердження невмирущості почуттів, ідеалу кохання. Поема «Мойсей» – один із вершинних творів І.Франка. Проблематика твору: історичний шлях нації, визначна особистість як її провідник, пробудження національної свідомості, історичної пам'яті. Пролог до поеми – заповіт українському народові. Історична повість «Захар Беркут». Тема та ідея твору. Образи. Проблематика.	10
5	Модерна українська проза. Основні риси українського прозового модернізму (О.Кобилянська, М.Коцюбинський, В.Стефанік, В.Винниченко). Творчість	6

	<p>Михайла Коцюбинського. Життя і творчість, гуманізм світогляду М. Коцюбинського. Жанр новели у творчості автора. Психологічна новела «Intermezzo» з жанровими ознаками «поезії у прозі». Автобіографічна основа. Проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу. Символічні образи, ускладнена метафора. Поетика імпресіонізму. «Тіні забутих предків». Трагічна доля Івана й Марічки як наслідок суперечності між мрією та дійсністю. Світ людини у зв'язку зі світом природи. Фольклорне тло твору. Образи й символи повісті. Образи Івана та Марічки як втілення романтичної ідеї незнищенності кохання.</p>	
Загальна кількість годин за 1 семестр		36
2 семестр		
1	<p>Модерна українська проза. Ольга Кобилянська. Життя і творчість. Формування світогляду письменниці (вплив європейської культури, українського феміністичного руху). Її проза – зразок раннього українського модернізму. Жанрові особливості, провідні теми та ідеї. Краса вільної душі, аристократизм духу як провідні мотиви новели «Valse melancolique». Образи нових жінок-інтелектуалок: талановитої піаністки Софії, аристократичної Марти, пристрасної і вольової художниці Ганнусі у «Valse melancolique» («Меланхолійний вальс»). Роль образу мелодії вальсу у відтворенні внутрішнього світу героїнь. Глибокий психологізм твору як новаторство О. Кобилянської.</p>	4
2	<p>Василь Стефаник. Життя і творчість. Новаторство письменника. «Камінний хрест» – психологічне розкриття теми еміграції. Історична основа твору. Сюжетно-композиційні особливості. Трагічна подія – композиційний центр новел Стефаника. Драматизм конфлікту, емоційна загостреність зображуваного. Багатозначність символічних образів. Камінний хрест – уособлення долі людини. Ідея нерозривної єдності Івана Дідуха з рідною землею.</p>	4
3	<p>Образне слово поетичного модернізму. Леся Українка. Життєвий і творчий шлях. Драматична спадщина. Основні цикли поезій. Неоромантизм як основа естетичної позиції Лесі Українки. «Contra spem spero!» як світоглядна декларація сильної, вольової особистості. Символічність, романтичні образи, образотворчий прийом контрасту. Драма-феєрія «Лісова пісня». Фольклорно-міфологічна основа. Символічність образів Мавки і дядька Лева – уособлення духовності і краси. Мати Лукаша й Килина – антиподи головній героїні Мавці. Симбіоз високої духовності і буденного прагматизму в образі Лукаша. Природа і людина у творі. Конфлікт між буденним життям і високими пориваннями особистості, дійсністю і мрією. Почуття кохання Мавки й Лукаша як розквіт творчих сил людини. Художні особливості драми-феєрії.</p>	8
4	<p>М. Вороний. Ідеолог модернізації української літератури. Коротко про життя і творчість, багатогранну діяльність митця. Естетична програма митця, націленість на модерністські течії в новій літературі. Його творчість – перша декларація ідей і форм символізму. Єдність краси природи і мистецтва, образотворчі засоби в поезії («Блакитна Панна»). Узагальнено-ідеалізований жіночий образ як сюжетний центр символістського твору.</p>	2
5	<p>Олександр Олесь. Коротко про життя і творчість, світоглядні переконання митця. Неоромантичні, символістські тенденції у творчості. «Чари ночі» – перлина інтимної лірики української поезії. Мотив краси кохання й молодості, філософські роздуми про гармонію людини і природи. Музичність, звукова виразність поезій. Майстерність у відтворенні настрою, емоцій. Експресивне висловлювання патріотичних почуттів («О слово рідне! Орле скутий!...»).</p>	4
6	Література рідного краю.	2

7	Підсумкове заняття. Узагальнення та повторення вивченого.	8
8	Контрольна робота.	4
	Загальна кількість годин за 2 семестр	36

3 – 4 семестри

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3 семестр		
1	Українська література ХХ ст. як новий етап в історії національної культури. Павло Тичина. Основне з життя і творчості поета. Трагізм його творчої долі.. Художнє відтворення національно-визвольного пробудження народу, уславлення борців за вільну Україну («Пам'яті тридцяти»). Інтимна лірика поета («О панно Інно...»), «Ви знаєте, як липа шелестить...»).	2
2	Група «київських неокласиків». Їхнє творче кредо, орієнтація на традицію, класичну форму вірша. Різногранний творчий шлях М.Рильського, рання творчість. Філософічність, афористичність його лірики. Сонет «У теплі дні збирання винограду» – вишуканий зразок неокласичної інтимної лірики. Краса природи, краса людини та її почуттів. Звернення до античних образів.	2
3	Микола Хвильовий (М. Фітільов). Життєвий і творчий шлях. Провідна роль у літературно-мистецькому житті 1920-х років. Участь у ВАПЛІТЕ, у дискусії 1925-1928 рр. «Я (Романтика)» – новела про добро і зло в житті та в душі. Проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і фанатичною відданістю революції, між загальнолюдськими, вічними цінностями й політичною кон'юктурою. Реальне та уявне у творі. Образ ліричного «Я». Роль присвяти. Образ матері, його символічність.	4
4	Юрій Яновський. Творча біографія письменника, загальна характеристика творчості. Ю. Яновський і кіно. Новаторство художньої форми («Майстер корабля»): модерний сюжет, що інтригує, умовність фабули, зміщення часопростору. Неоромантичні герої То-Ма-Кі, Режисер, Сев, Тайях та їх прототипи, модерністські образи Міста, Моря. Морально-етичні колізії твору.	2
5	Валер'ян Підмогильний. Життєвий шлях, трагічна загибель. Автор інтелектуально-психологічної прози, перекладач. Урбаністичний роман «Місто». Зображення «цілісної» людини: в єдності біологічного, духовного, соціального. Образ українського інтелігента Степана Радченка, вихідця із селян, еволюція його характеру, проблеми ствердження в міському середовищі. Морально-етичні колізії твору. Жіночі образи в ньому.	4
6	Остап Вишня. Трагічна творча доля українського гумориста, велика популярність і значення його усмішок у 1920-ті роки. Оптимізм, любов до природи, людини, м'який гумор як риса індивідуального почерку Остапа Вишні. Гумореска «Моя автобіографія», усмішка «Сом» як зразки гумористичних текстів.	2
7	Розвиток національного театру, драматургії 1920–1930 рр.. П'єси В.Винниченка, М.Куліша, І.Дніпровського, І.Кочерги. Микола Куліш. Основне про життєвий і творчий шлях митця. Сатирична комедія «Мина Мазайло». Проблема готовності українського суспільства бути українським (на прикладі позиції, поведінки дійових осіб). Розвінчання національного нігілізму, духовної обмеженості на матеріалі українізації (Мина,	4

	Мокій, дядько Тарас, тьотя Мотя). Драматургічна майстерність автора. Актуальність п'єси для нашого часу.	
8	Література письменників-емігрантів. «Празька школа» української поезії та її представники. Євген Маланюк. Коротко про митця. Художнє осмислення героїчної і трагічної історії України, оптимістичний висновок про її майбутнє в поезії «Уривок з поеми». Її актуальність, символічність назви.	2
9	Іван Багряний. Основні віхи життя й творчості митця, його громадянська позиція. «Тигролови» як український пригодницький роман. Проблема свободи й боротьби за визволення. Жанрові особливості. Вольовий характер Григорія Многогрішного. Родина Сірків, майор Медвин. Символіка роману, ідея перемоги добра над злом. Актуальність для нашого часу.	4
10	Олександр Довженко. Трагічна творча біографія митця. Відомий у світі кінорежисер, засновник поетичного кіно. Історія написання «Зачарованої Десни», автобіографічна основа, сповідальність. Кіноповість як душевна розрада, сповідь, моральна опора для митця. Поєднання минулого і сучасного. Два ліричні герої: малий Сашко і зріла людина, митець. Морально-етичні проблеми, порушені в кіноповісті.	4
11	Олесь Гончар. Коротко про письменника. Загальна характеристика доробку О.Гончара. Мрія і дійсність у новелі «Модри Камень». Романтична ідея кохання, що перемагає смерть. Образи українського бійця і юної словачки Терези. Особливість оповіді, роль кольорової гами в новелі.	2
12	Контрольна робота	2
	Загальна кількість годин за 3 семестр	36
4 семестр		
1	«Шістдесятництво» як явище культурологічне й соціальне. Ідейно-стильове розмаїття, тематична і формотворча новизна творчості «шістдесятників».	2
2	Василь Симоненко. Коротко про митця («витязь молоді української поезії»). Традиційність його лірики. Образ України, громадянський вибір поета («Задивляюсь у твої зіниці...»). Мотив індивідуальності, самоствердження людини у складному сучасному світі, її самодостатність і самоцінність («Ти знаєш, що ти людина»). Тема материнської любові в поезії митця «Лебеді материнства».	2
2	Дмитро Павличко. Основні відомості про поета, перекладача. Основні мотиви його творів. Пісенна лірика, її популярність. Вірш «Два кольори», який став народною піснею. Національний колорит поетичних образів, роль антитези.	2
4	Іван Драч. Невтомний шукач нового змісту і нової форми в поезії. Переосмислення жанру балади. «Балада про соняшник» – поетичний роздум про суть мистецтва, процес творчості. Символічність образів соняшника, сонця.	2
5	Григорій Тютюнник. Коротко про письменника і його творчість. «Вічна» тема «любовного трикутника» в новітній інтерпретації. «Три зозулі з поклоном». Образ любові як втілення високої християнської цінності, яка вивисує людину над прагматичною буденністю, очищає її душу. Зміщення часових площин як художній засіб. Роль художньої деталі в розкритті характеру, ідеї.	2
6	Ліна Костенко. Творчий шлях. Особливості індивідуального стилю (філософічність, історизм мислення, традиційність, інтелектуалізм, публіцистичність). «Страшні слова, коли вони мовчать» – ліричні роздуми про значення слова в житті людини, суть мистецтва, його роль у суспільстві. Історико-фольклорна основа історичного роману у віршах «Маруся Чурай». Духовне життя нації крізь призму нещасливого кохання. Центральні проблеми: митець і суспільство, індивідуальна свобода людини.	4
7	Василь Стус. Поет як символ незламного духу, збереження людської гідності.	2

	Загальний огляд його життя й творчості. Поезія Стуса – зразок «стоїчної» поезії у світовій ліриці («Господи, гніву пречистого...»). Стан активної позиції ліричного героя. Екзистенційна (буттєва) проблема вибору, віра в себе, надія на здолаття всіх перешкод. Приклад великої мужності й сили духу.	
8	Сучасна українська література. Найвагоміші здобутки сучасної літератури. Сильове розмаїття, експериментаторство, пошуки нових форм і тем. Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 1990-х років, його риси. Поезія: І.Римарук («Обнови»), Ю.Андрухович («Астролог», «Пісня мандрівного спудея»), О.Забужко («Рядок з автобіографії», «Читаючи історію»), О.Ірванець («До французького шансоньє»), С.Жадан («Музика, очерет...», «Смерть моряка»). Проза, есеїстика: Г.Пагутяк («Потрапити в сад», «Косар»), Ю.Андрухович («ShevchenkoisOK»), В.Діброва («Андріївський узвіз»), Я.Мельник («Далекий простір»).	4
9	Узагальнення та систематизація вивченого.	6
10	Контрольна робота.	2
	Загальна кількість годин за 4 семестр	28

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендовані джерела інформації
Тема 1. Українська діаспорна література. Василь Барка «Жовтий князь»	Опрацювати такі пункти: 1. Загальна характеристика діаспорної літератури. 2. «Жовтий князь». Жанрово-стильові особливості твору, персонажі, проблематика. 3. ема голоду в українській та світовій літературі.	2	17, 18, 19, 20, 21
Тема 2. Олександр Довженко. «Україна в огні».	Опрацювати такі пункти: 1. Загальна характеристика діаспорної літератури. 2. «Україна в огні». Жанрово-стильові особливості твору, персонажі, проблематика. 3. Тема національного самоусвідомлення у контексті війни в українській та світовій літературі.	2	22, 23, 24
Разом самостійної роботи студентів		4	

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

для підготовки до підсумкового контролю

1. Українська література другої половини XIX ст. у контексті розвитку тодішнього суспільства, культури, мистецтва. Годішні поезія, драматургія. Особливості реалістичної прози.
2. Іван Нечуй-Левицький. «Життя і творчість письменника. «Кайдашева сім'я» – соціально-побутова повість-хроніка. Реалізм твору, проблема батьків і дітей. Колоритні людські характери в повісті.
3. Панас Мирний (П. Рудченко). Перший український соціально-психологічний роман

«Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Співавторство з І. Біликом. Образ Ничипора Варениченка: від правдошукацтва до розбійництва. Жіночі образи, утвердження народних поглядів на духовне здоров'я людини.

4. «Театр Корифеїв». Іван Карпенко-Карий (І. Тобілевич). Основне про життєвий і творчий шлях митця, світогляд, багатогранність діяльності. Комедія «Мартин Боруля», її сценічна історія. Дворянство як міф про краще життя. Психологічна переконливість розкриття образу Мартина Борулі.

5. Іван Франко. Письменник, учений, громадський діяч. Багатогранність діяльності, її вплив на культурний і політичний розвиток України. Поетична збірка «Зів'яле листя», загальне уявлення про її композицію. «Чого являєшся мені...». Поема «Мойсей» – один із вершинних творів І.Франка. Проблематика твору: історичний шлях нації, визначна особистість як її провідник, пробудження національної свідомості, історичної пам'яті. Пролог до поеми – заповіт українському народові. Історична повість «Захар Беркут». Тема та ідея твору. Образи. Проблематика.

6. Михайло Коцюбинський. Життя і творчість, гуманізм світогляду М. Коцюбинського. Жанр новели у творчості автора. Психологічна новела «Intermezzo». Автобіографічна основа. Проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу. Психологічно переконливе розкриття внутрішнього стану людини. Поетика імпресіонізму. «Тіні забутих предків». Трагічна доля Івана й Марічки як наслідок суперечності між мрією та дійсністю. Світ людини у зв'язку зі світом природи. Фольклорне тло твору. Образи Івана та Марічки як втілення романтичної ідеї незнищенності кохання.

7. Ольга Кобилянська. Її проза – зразок раннього українського модернізму. Краса вільної душі, аристократизм духу як провідні мотиви новели «Valse melancolique». Образи нових жінок-інтелектуалок: талановитої піаністки Софії, аристократичної Марти, пристрасної і вольової художниці Ганнусі у «Valse melancolique» («Меланхолійний вальс»). Глибокий психологізм твору як новаторство О. Кобилянської.

8. Василь Стефаник. Життя і творчість. Новаторство письменника. «Камінний хрест» – психологічне розкриття теми еміграції. Історична основа твору. Сюжетно-композиційні особливості. Трагічна подія – композиційний центр новел Стефаника. Драматизм конфлікту, емоційна загостреність зображуваного. Багатозначність символічних образів.

9. Леся Українка (Лариса Косач). Життєвий і творчий шлях. Неоромантизм як основа естетичної позиції Лесі Українки. «Contra spem spero!» як світоглядна декларація сильної, вольової особистості. Символічність, романтичні образи, образотворчий прийом контрасту.

Драма-феєрія «Лісова пісня». Фольклорно-міфологічна основа. Символічність образів Мавки і дядька Лева – уособлення духовності і краси. Симбіоз високої духовності і буденного прагматизму в образі Лукаша. Природа і людина у творі. Неоромантичне утвердження духовної сутності людини, її творчих можливостей. Конфлікт між буденним життям і високими пориваннями особистості, дійсністю і мрією.

10. М. Вороний. Ідеолог модернізації української літератури. Його творчість – перша декларація ідей і форм символізму. Єдність краси природи і мистецтва, образотворчі засоби в поезії («Блакитна Панна»).

11. Олександр Олесь. Коротко про життя і творчість. Неоромантичні, символістські тенденції у творчості. «Чари ночі» – перлина інтимної лірики української поезії. Мотив краси кохання й молодості, філософські роздуми про гармонію людини і природи. Експресивне висловлювання патріотичних почуттів («О слово рідне! Орле скутий!...»).

12. Павло Тичина. Основне з життя і творчості поета. Трагізм його творчої долі.. Художнє відтворення національно-визвольного пробудження народу, уславлення борців за вільну Україну («Пам'яті тридцяти»). Інтимна лірика поета («О панно Інно...», «Ви знаєте, як липа шелестить...»).

13. Група «київських неокласиків». Різногранний творчий шлях М.Рильського, рання творчість. Сонет «У теплі дні збирання винограду» – вишуканий зразок неокласичної інтимної лірики. Краса природи, краса людини та її почуттів. Звернення до античних образів.

14. Микола Хвильовий (М. Фітільов). Життєвий і творчий шлях. Провідна роль у літературно-мистецькому житті 1920-х років. «Я (Романтика)» – новела про добро і зло в житті та в душі. Проблема внутрішнього роздвоєння людини. Реальне та уявне у творі. Образ ліричного «Я». Роль присвяти. Образ матері, його символічність.

15. Юрій Яновський. Творча біографія письменника. Новаторство художньої форми («Майстер корабля»): модерний сюжет, що інтригує, умовність фабули, зміщення часопростору. Неоромантичні герої То-Ма-Кі, Режисер, Сев, Тайях та їх прототипи, модерністські образи Міста, Моря. Морально-етичні колізії твору.

16. Валер'ян Підмогильний. Автор інтелектуально-психологічної прози, перекладач. Урбаністичний роман «Місто». Образ українського інтелігента Степана Радченка, вихідця із селян, еволюція його характеру, проблеми ствердження в міському середовищі. Жіночі образи в ньому.

17. Остап Вишня. Оптимізм, любов до природи, людини, м'який гумор як риса індивідуального почерку Остапа Вишні. Гумореска «Моя автобіографія», усмішка Сом» як зразки гумористичних текстів.

18. Микола Куліш. Сатирична комедія «Мина Мазайло». Проблема готовності українського суспільства бути українським (на прикладі позиції, поведінки дійових осіб). Розвінчання національного нігілізму, духовної обмеженості на матеріалі українізації (Мина, Мокій, дядько Тарас, тьотя Мотя).

19. Література письменників-емігрантів. «Празька школа» української поезії та її представники. Євген Маланюк. Коротко про митця. Художнє осмислення героїчної і трагічної історії України, оптимістичний висновок про її майбутнє в поезії «Уривок з поеми».

Іван Багряний. «Тигролови» як український пригодницький роман. Проблема свободи й боротьби за визволення. Жанрові особливості. Вольовий характер Григорія Многогрішного. Родина Сірків, майор Медвин. Символіка роману, ідея перемоги добра над злом.

20. Олександр Довженко. Відомий у світі кінорежисер, засновник поетичного кіно. Історія написання «Зачарованої Десни», автобіографічна основа, сповідальність. Кіноповість як душевна розрада, сповідь, моральна опора для митця. Поєднання минулого і сучасного. Два ліричні герої: малий Сашко і зріла людина, митець.

21. Олесь Гончар. Мрія і дійсність у новелі «Модри Камень». Романтична ідея кохання, що перемагає смерть. Образи українського бійця і юної словачки Терези. Особливість оповіді, роль кольорової гами в новелі.

22. «Шістдесятництво» як явище культурологічне й соціальне.

Василь Симоненко. Коротко про митця («витязь молодого української поезії»). Образ України, громадянський вибір поета («Задивляюсь у твої зіниці...»). Мотив індивідуальності, самоствердження людини у складному сучасному світі, її самодостатність і самоцінність («Ти знаєш, що ти людина»). Тема материнської любові в поезії митця «Лебеді материнства».

23. Дмитро Павличко. Пісенна лірика, її популярність. Вірш «Два кольори», який став народною піснею. Національний колорит поетичних образів, роль антитези.

24. Іван Драч. Невтомний шукач нового змісту і нової форми в поезії. Переосмислення жанру балади. «Балада про соняшник» – поетичний роздум про суть мистецтва, процес творчості. Символічність образів соняшника, сонця.

25. Григорій Тютюнник. «Вічна» тема «любовного трикутника» в новітній інтерпретації. «Три зозулі з поклоном». Образ любові як втілення високої християнської цінності, яка вивищує людину над прагматичною буденністю, очищає її душу.

26. Ліна Костенко. Творчий шлях. Особливості індивідуального стилю (філософічність, історизм мислення, традиційність, інтелектуалізм, публіцистичність). «Страшні слова, коли вони мовчать» – ліричні роздуми про значення слова в житті людини, суть мистецтва, його роль у суспільстві. Історико-фольклорна основа історичного роману у віршах «Маруся Чурай». Духовне життя нації крізь призму нещасливого кохання. Центральні проблеми: митець і суспільство, індивідуальна свобода людини.

27. Василь Стус. Поет як символ незламного духу, збереження людської гідності. Поезія Стуса – зразок «стоїчної» поезії у світовій ліриці («Господи, гніву пречистого...»). Стан активної

позиції ліричного героя. Екзистенційна проблема вибору, віра в себе, надія на здолаття перешкод.

28. Сучасна українська література. Найвагомші здобутки сучасної літератури. Сильове розмаїття, експериментаторство, пошуки нових форм і тем. Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 1990-х років, його риси. Поезія: І.Римарук («Обнови»), Ю.Андрухович («Астролог», «Пісня мандрівного спудея»), О.Забужко («Рядок з автобіографії», «Читаючи історію»), О.Ірванець («До французького шансоньє»), С.Жадан («Музика, очерет...», «Смерть моряка»). Проза, есеїстика: Г.Пагутяк («Потрапити в сад», «Косар»), Ю.Андрухович («ShevchenkoisOK»), В.Діброва («Андріївський узвіз»), Я.Мельник («Далекий простір»).

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Авраменко О. ЗНО 2020. Українська література. Хрестоматія Київ: Грамота, 2019. 408 с. <https://drive.google.com/drive/folders/12CxIMq7TpuKDOOrIvpQTbBjzGvjv1IvU?usp=sharing>
2. Авраменко О. Українська література: підручн. для 10 класу загальноосвітн. навч. закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / О.М.Авраменко, В.І. Пахаренко. К:Грамота, 2013. 280 с. іл.* <https://pidruchnyk.com.ua/392-ukrayinska-literatura-avramenko-paharenko-10-klas.html>
3. Авраменко О.М. ЗНО 2021. Українська мова та література. Збірник завдань у тестовій формі. Частина 2. Київ: Грамота, 2020. 144 с. <https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/11-klas-ukrajinskaliteratura-kovalenko-2019.pdf>
4. Витвицька С. ЗНО 2015. Українська література. Комплексна підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання. Тернопіль: Підручники і посібники, 2014. 482 с. <https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/11-klas-ukrajinskaliteratura-kovalenko-2019.pdf>
5. Коваленко Л. Т. Українська література. Рівень стандарту: підруч. для 11 кл. закладів загальної середньої освіти. К.: Видавничий дім «Освіта», 2019. 256 с. іл. <https://files.pidruchnyk.com.ua/uploads/book/11-klas-ukrajinskaliteratura-kovalenko-2019.pdf>
6. Міщенко Олена Українська література: підруч. для 10 кл. загальноосвітн. навч. закладів / За наук.ред.д-ра філол. наук, проф Г.Ф.Семенюка. К:Освіта, 2005. 480 ст.*
7. Міщенко Олена Українська література: підруч. для 11 кл. загальноосвітн. навч. закл. рівень стандарту, академічний рівень. К: Генеза, 2011. 304 ст.*
8. Мовчан Р.В., Авраменко О.М., Пахаренко В.І. Українська література: підручн. для 11 класу загальноосвітн. навч. закладів (рівень стандарту, академічний рівень) / наук.ред. Р.В.Мовчан. К:Грамота. 2011. 352 с. іл. *
9. Українська література для 10 кл. загальноосв. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень) / Г.Ф.Семенюк, М.П. Ткачук, О.В. Слоньовська [та ін.]; за заг. ред. Г.Ф. Семенюка. Харків: Сиція, 2012, 352 с.*
10. Українська література: підруч. для 11 кл. загальноосв. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень) / Г.Ф. Семенюк, М.П. Ткачук, О.В. Слоньовська [та ін.]; за заг. ред. Г.Ф. Семенюка. К.: «Освіта», 2011. 416с. *
11. Українська література: підруч. загальноосвітн. навч. закладів: 11 кл. / Р.В.Мовчан, Ю.І. Ковалів, В.Ф.Погребенник, В.Є.Пахаренко; За заг. ред. Р.В.Мовчан. К:Ірпінь:ВТФ «Перун», 2008. 496 с. іл.*
12. Хрестоматія з української літератури (XX ст.): 10-11 клас/ Упоряд. Н.В.Левчик. К: Український центр духовної культури, 1999. 928 с.*
13. Хропко П. Українська література: підр. для 10 кл. середн. шк, ліцеїв, гімназій. Коледжів. 3-є вид. К: Освіта, 1998. 528 с.*
14. Література української діаспори https://esu.com.ua/search_articles.php?id=55765
15. Незламні. Василь Барка <https://www.youtube.com/watch?v=GrMHrmhyzY0>
16. Голод 33 нарізка <https://www.youtube.com/watch?v=qDLATbRjHYQ>
17. «Голод-33» за романом Жовтий князь 1991 <https://www.youtube.com/watch?v=cgXQCJ0XoDk>
18. Василь Барка – Жовтий князь (скорочено) <https://www.ukrlib.com.ua/styslo/printit.php?tid=2824>
19. Олександр Довженко — Україна в огні (скорочено) <https://www.ukrlib.com.ua/styslo/printit.php?tid=874>
20. Україна в огні. Олександр Довженко.avi https://www.youtube.com/watch?v=pl_Wu7nHGEU
21. Олександр Довженко — Україна в огні (аналіз, паспорт твору) <https://www.ukrlib.com.ua/review/printit.php?tid=18382>

* - вказані підручники наявні в університетській бібліотеці